

Załącznik do Uchwały XXXIII/.../2022
RADY GMINY SIEROSZEWICE
z dnia 28 marca 2022 roku

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY SIEROSZEWICE NA LATA 2022-2025**

Sieroszewice, marzec 2022

SPIS TREŚCI

I. Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu w Gminie Sieroszewice

II. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

IV. Organizacyjne zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie

V. Koordynowanie zadań Programu

VI. Finansowanie zadań Programu

VII. Ewaluacja realizacji zadań programu

Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 ze zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. „dopalaczy”) oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnych zawierają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom. Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają ograniczanie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym.

Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku¹” W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne w tych

¹ J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest elementem Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sieroszewice na lata 2017-2023².

Niniejszy program jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi np. zakupy, hazard, praca, korzystanie z kredytów, granie w gry itp. Oparty jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje. Odnosi się do zapisów art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z którego wynika konieczność uwzględniania w Gminnym Programie aktualnej sytuacji związanej realizacją uchwał w tym zakresie³.

I. Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu w Gminie Sieroszewice

- **Dane uzyskane od podmiotów Gminy realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie**

² *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sieroszewice na lata 2017 – 2023.*

³ *art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ‘Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii’.*

⇒ Liczba mieszkańców Gminy w poszczególnych latach

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem	9 761	9 679	9 612

⇒ Populacje osób w Gminie Sieroszewice, u których występują różne kategorie problemów uzależnień na tle wyników badań w Polsce (dane szacunkowe wg. PARPA).

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)		W Polsce	W gminie Sieroszewice
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	Około osób: 530 dorosłych i dzieci

⇒ Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Tab. 1. Liczba uchwalonych zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2019-2021.

	2019	2020	2021
Liczba uchwalonych zezwoleń, aktualnie obowiązujących	96	96	96
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	83	78	79
Liczba zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym „niewykorzystanych”	13	18	17

Z analizy danych wynika, że jest liczba zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym „niewykorzystanych”.

W Gminie w roku 2018 podjęta została uchwała nr XXXVII/288/2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych na terenie Gminy Sieroszewice.

⇒ Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Tab. 2. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców w 2022 roku.

	2018	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu ogółem	7.855.847,50 zł	8.079.978,17 zł	8.828.039,26 zł	8.885.047,65 zł
Liczba mieszkańców ogółem	9 805	9 761	9 679	9 612
Kwota, którą rocznie przeznacza na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy	801,21 zł	827,78 zł	912,08 zł	924,37 zł

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie systematycznie wzrasta. W 2021 roku wyniosła **8 885 047,65 zł**, jest to **o 1 029 200,15 zł** więcej niż 2018 roku tj. 13,1 %. Kolejnym, wskaźnikiem jest wzrastająca, w przedziale lat

2018-2021 kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy (w tym dziecko) statystyczny mieszkaniec Gminy. Wynosi ona w 2021 roku **924,37 zł**.

Tab. 3. Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem.

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	9 761	9 679	9 612
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	30	28	29
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	325	346	331

Z powyższych danych wynika, że w 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sieroszewice przypada 331 osób. Według Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać nie mniej niż 1000-1500 osób. Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.

Rada Gminy może przyjąć uchwały w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

Tab. 4. Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

	2019	2020	2021
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ogółem	5	0	4
w tej liczbie OSP	0	0	0

⇒ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieroszewicach

Tab. 5. Kategorie zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą	180	172	150
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	5	2	4
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0
Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie	17	35	42

Z danych uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2019-2021 znacznie wzrosła liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie. Natomiast liczba rodzin objętych pomocą kształtuje się odpowiednio 180, 172, 150.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi zadania:

1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
2. Rozwój infrastruktury terapeutycznej i świadczenie specjalistycznych usług dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin i dla rodzin z problemem przemocy. Od 2016 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sieroszewicach w każdy wtorek w godz. 14-19 działa Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy i rodzin w kryzysie.
3. Działania informacyjne i prewencyjne w celu zwiększenia wrażliwości społecznej wobec osób doznających przemocy.
4. Wzmacnianie współpracy GOPS z różnorodnymi instytucjami (policja, sąd, szkoły, służba zdrowia) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przeciwdziałania uzależnieniom.
5. Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

W rejestrach Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2021 odnotowano 4 rodziny, które otrzymały pomoc finansową z powodu trudnej sytuacji życiowej spowodowanej alkoholizmem. Alkohol stanowi znaczącą przesłankę do ingerencji w sprawowanie opieki nad dziećmi i jest przyczyną niewydolności wychowawczej rodzin. Wsparciem asystenta rodziny ze względu na nadużywanie alkoholu objęto 1 rodzinę.

⇒ Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grupy robocze

Tab. 6. Kategorie zadań realizowanych w ramach procedury Niebieskie Karty.

Kategorie działań	2019	2020	2021
Liczba nowych Niebieskich Kart	19	48	58
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	17	35	35

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Sieroszewicach został powołany na kolejną kadencję Zarządzeniem Nr 131.2019 z dnia 16 września 2019 Wójta Gminy Sieroszewice. Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2024. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 14 osób, są to przedstawiciele; Policji, Sądu Rejonowego, Służby Zdrowia, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowej oraz pedagoga szkolni i terapeuta uzależnień. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych dziedzin, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują. Grupa podejmuje współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym i przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Sieroszewice. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych. Celem działania Zespołu jest strategiczne ukierunkowanie działań dot. przeciwdziałania przemocy, usprawnienie przepływu informacji oraz reagowanie na zidentyfikowane

problemy społeczne, w szczególności dotyczące przemocy w rodzinie. Zespół może tworzyć grupy robocze, których zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie, według procedury „Niebieskiej Karty”, na podstawie analizy sytuacji rodzinnej. Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, która polega na rozpoznaniu zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniu przemocy, a także ułożeniu planu pomocy oraz pojęcie działań interwencyjnych. Dokonywano oceny sytuacji w rodzinach w wyniku prowadzonego monitoringu oraz podejmowano decyzje o zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty” w rodzinach w przypadku ustania zjawiska. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w 2021 r. realizując zadania procedury „Niebieskiej Karty” spotykał się 4 razy na posiedzeniach oraz 58 razy zapoznawał się z dokumentacją i diagnozował wpływające „Niebieskie Karty”. Podczas prac Zespołu rozmawiano na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sieroszewice, omawiano akty prawne, według których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Omawiano również zadania jakie spoczywają na członkach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych i procedurę „Niebieskiej Karty”. Spotkania Zespołu miały na celu poprawę sposobów udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu. Członkowie Zespołu diagnozowali i monitorowali sytuację w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielania odpowiedniego wsparcia rodzinie.

Liczba realizowanych procedur „Niebieskiej Karty” w 2021 roku w tym:

Liczba wszczętych procedur „NK” – 58

Liczba procedur kontynuowanych z poprzedniego roku – 23

Liczba zakończonych procedur „NK” – 35

Liczba posiedzeń grup roboczych – 76

Liczba procedur „NK”, które będą kontynuowane w 2022 roku – 15 (rodzin 12)

Grupy robocze pracowały z 42 rodzinami, u których były założone „NK” w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie.

Zespół przedkłada co roku sprawozdanie z działalności Wójtowi Gminy.

⇒ Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy

Tab. 7. Zadania realizowane przez Punkt Konsultacyjno-informacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

	2019	2020	2021
Liczba porad udzielonych: - osobom z problemem alkoholowym:	14	10	8
- dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	9	12	8
- osobom doznającym przemocy w rodzinie	0	0	0
- osobom stosującym przemoc w rodzinie	0	0	0
Liczba porad/ konsultacji, udzielonych "nowym osobom"	8	5	4

W roku 2021 w Polsce wzrosła liczba osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc, jednak największy wzrost nastąpił w związku z liczbą porad udzielonych osobom współuzależnionym. Członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jeżeli pracują w PK są również, w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, zobowiązani do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”. W roku 2020 i 2021, ze względu na pandemię Covid-19, dane mogą nie odzwierciedlać problemu.

⇒ *Komenda/posterunek Policji*

Tab. 8. Kategorie wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	2019	2020	2021
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie gminy	8	6	10
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia, w tym liczba osób nieletnich	16/0	21/0	23/0

Liczba osób odwiezionych do pomieszczeń dla osób zatrzymanych w celu wytrzeźwienia	16	21	23
--	-----------	-----------	-----------

⇒ Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tab. 9. Realizacja ustawowych zadań komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania Komisji	2019	2020	2021
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	18	12	24
- liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia	14	5	8
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	1	0	4
- liczba osób pozostających w trakcie leczenia dobrowolnego	0	0	1
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	2	4	9
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	1	3	2
2. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym	0	0	0
- liczba zaplanowanych kontroli,	0	0	0
- liczba przeprowadzonych kontroli.	0	0	0
3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	20	6	1
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	20	6	1
4. Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana została Zarządzeniem Nr 9/2021 Wójta Gminy Sieroszewice z dnia 18 stycznia 2021 roku w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze zmianami.

Do zadań Komisji należą:

- a) inicjowanie i koordynowanie polityki gminy wobec problemów alkoholowych w gminie Sieroszewice,
- b) przyjmowanie wniosków na leczenie,
- c) motywowanie do podjęcia leczenia, informowanie o szkodliwym działaniu spowodowanym nadużywaniem alkoholu,
- d) opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- e) współpraca z Posterunkiem Policji w sprawie przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Sieroszewice,
- f) wytyczania priorytetów Programu,
- g) organizowanie wyjazdów na kolonie dla dzieci oraz inne formy wypoczynku związane z profilaktyką i problemów uzależnień.

⇒ Szkoły i inne placówki oświatowe

W szkole podstawowej w Wielowci zostało przeprowadzone szkolenie związane z programem profilaktycznym pt.: „Apteczka Emocjonalna” realizatorami programu było 11 nauczycieli. Realizatorzy programu uczestniczyli w szkoleniu przygotowującym do prowadzenia zajęć w zakresie profilaktyki problemów związanych z używaniem przez młodzież substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu i narkotyków) oraz pracy z dzieckiem z rodziny dysfunkcyjnej, w tym z rodziną z problemem alkoholowym. Programem objęto: 75 uczniów, 65 rodziców dzieci uczestniczących w programie oraz 13 nauczycieli. SeminaRIA dla nauczycieli realizowane były w ramach cyklicznych szkoleń dla rad pedagogicznych.

II. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu)	Cele (każdy problem ma opisane cele)
Wzrost wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	<p><u>Cel główny:</u> -ograniczenie dostępności alkoholu</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - obniżenie liczby zezwoleń niewykorzystanych, nadmiarowych, - wprowadzenie ograniczenia godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach, w tym na stacjach paliw</p>
Wzrost spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy	<p><u>Cel główny:</u> -ograniczenie wzrostu spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w edukacji publicznej nt. problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych</p>
Picie alkoholu przez uczniów szkół podstawowych	<p><u>Cel główny:</u> -ograniczenie picia alkoholu przez uczniów</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> -udział uczniów w programach rekomendowanych i innych</p>
Brak sprzeciwu, a nawet akceptacja picia alkoholu przez dzieci ze strony rodziców	<p><u>Cel główny:</u> -ograniczenie akceptacji rodziców dla picia alkoholu przez ich dzieci</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach dla rodziców - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych - zapewnienie wsparcia psychologa</p>
Sprzedaż alkoholu nieletnim	<p><u>Cel główny:</u> -ograniczenie sprzedaży alkoholu nieletnim</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> -realizacja szkoleń dla osób handlujących alkoholem - kontrole punktów sprzedaży alkoholu</p>
Na terenie Gminy są osoby nieliczne, dorosłe osoby zażywające marihuanę	<p><u>Cel główny:</u> -zminimalizowanie zainteresowania używkami</p>

	narkotykami <u>Cele szczegółowe:</u> - kontakt z psychologiem, - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych
Problem alkoholowy w wielu rodzinach	<u>Cel główny:</u> -zmniejszenie problemów alkoholowych w rodzinach <u>Cel szczegółowy:</u> - edukacja w zakresie problemów alkoholowych - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych
Dorośli respondenci zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież. Coraz niższy wiek inicjacji alkoholowej	<u>Cel główny:</u> -ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> -zapewnienie udziału w programach rekomendowanych, edukowanie, świadome wychowanie, promowanie trzeźwości
Nadmierne korzystanie z internetu i gier komputerowych	<u>Cel główny:</u> -zmniejszenie liczby godzin spędzanych przed internetem. <u>Cele szczegółowe:</u> - udział uczniów w programach rekomendowanych, - zapewnienie kontaktu z psychologiem,

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

a) Zadania wskazane ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione, mieszkańcy Gminy	Liczba osób uzależnionych Liczba udzielonych porad	Konsultanci PIK

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby współuzależnione od alkoholu, narkotyków i zachowań behawioralnych	Liczba osób współuzależnionych	Konsultant PIK
2.	- realizacja programów/warsztatów w zakresie niwelowania problemów uzależnień <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione mieszkańcy Gminy	Liczba uczestników - dorosłych - dzieci	Psycholog Psychoterapeuta
3.	Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi	- Liczba różnych form wypoczynku - Liczba odbiorców wdrażanych działań	GKRPA OPS

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	- realizacja programów rekomendowanych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele	- Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi, - Liczba osób przeszkolonych do realizacji profilaktycznych programów	Instruktor programów rekomendowanych przygotowani nauczyciele
2.	- organizowanie działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla	- Liczba osób uczestniczących w	Nauczyciele zajęć

	dzieci i młodzieży <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół, rodzice tych uczniów	zajęciach - Liczba zajęć	sportowych
3.	- organizowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy świetlicy opiekuńczo-wychowawczej oraz osoby realizujące gminny program	- Liczba osób objętych działaniami profilaktycznym i edukacyjnymi - Liczba szkoleń	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
4.	- upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	- Liczba szkoleń dla osób dorosłych - Liczba młodzieży	Osoby posiadające potwierdzone kwalifikacje
5.	- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych organizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rzecznika Praw Dziecka <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	- Liczba kampanii - Liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych	GKRPA

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Współpraca z organizacjami i innymi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym behawioralnych i przemocy w rodzinie.	- Liczba podmiotów - Liczba uczestników	GKRPA

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem

oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁾

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	- kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy i sprzedawcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	- Liczba zaplanowanych kontroli - Liczba wykonanych kontroli	GKRPA
2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	- Liczba uczestników szkolenia	Osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub są sprawcami przemocy <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	- Liczba interwencji	Policja

Działalność komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. <u>Adresaci zadania:</u> osoby z problemem uzależnienia	- liczba przyjętych wniosków, - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	GKRPA

⁵⁾ *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.*

	- liczba wniosków skierowanych do sądu	
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> Właściciele i sprzedawcy punktów sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba przeprowadzonych kontroli	
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy ubiegający się o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie alkoholu	- liczba zaopiniowanych wniosków	
Udział członków komisji w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupie roboczej ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. <u>Adresaci zadania:</u> - osoby wnioskowane przez Zespół Interdyscyplinarny	- liczba spotkań w ramach prac w zespołach liczba osób objętych pomocą	

b) Zadania wskazane w Narodowym Programie Zdrowia

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu znalazły się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w Wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od alkoholu.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

LP	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Sieroszewice
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).

IV. Organizacyjne zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie

- **Analiza SWOT**

Przy określaniu priorytetów działań w pracach nad programem wykorzystano analizę SWOT, oceniającą zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletnia realizacja zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie Sieroszewice. • Wystarczające na realizację zadań środki finansowe. • Profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych (członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, kadra pedagogiczna). • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (GOPS, posterunek policji, placówki oświatowe). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niechęć osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia. Niewystarczająca świadomość społeczności lokalnej na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem. • Brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych, placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem. • Niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i zajmujących się profilaktyką uzależnień. • Niedostateczna liczba grup wsparcia, grup samopomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilny dostęp do środków finansowych pochodzących z zezwoleń • Realizacja profesjonalnych, o udowodnionej naukowo skuteczności programów profilaktycznych, zgodnie z celem operacyjnym nr 2 Narodowego Programu Zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost spożycia alkoholu przez populację osób pełnoletnich. • Niekorzystne wyniki badań dot. używania substancji psychoaktywnych przez młodzież – ESPAD 2019. • Niepokojące szacunki Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dot. dalszego wzrostu spożycia alkoholu

- **Organizacyjne zasoby Gminy**

- Posterunek Policji w Sieroszewicach.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieroszewicach.
- Szkoły podstawowe z terenu Gminy Sieroszewice.
- Kościół katolicki - Caritas
- ZHP- realizujący programy profilaktyczne
- Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Wsi Psary „Mała Ojczyzna”
- Świetlice środowiskowe
- Ośrodek Hipoterapii przy parafii w Latowicach
- Zarządy Ochotniczej Straży Pożarnej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim

V. Koordynowanie zadań Programu

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest koordynowana przez Pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych powołanego przez Wójta Gminy Sieroszewice.
2. Obsługę administracyjną i prawną Komisji prowadzi Urząd Gminy Sieroszewice.

3. Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956);

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176);

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.);

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.);

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.);

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2022 r. poz. 24):

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

VI. Finansowanie zadań Programu

1. Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. „małpki”.

Plan wydatków programu będzie określała uchwała budżetowa gminy Sieroszewice w poszczególnych latach obejmujących program:

- w dziale 851- ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- w dziale 851- ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 zwalczanie narkomanii.

Środki finansowe niewykorzystane w danym roku budżetowym są przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w roku następnym.

2. Wynagrodzenie dla członków Komisji za wykonaną pracę w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wysokości 1/15 przeciętnego wynagrodzenia obliczanego za poprzedni kwartał przez prezesa GUS, za każdy udział w posiedzeniu bądź innym działaniu związanym z działalnością Komisji.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności udziału potwierdzona przez przewodniczącego Komisji.

VII. Ewaluacja realizacji zadań programu

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji wskazanych w gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest niezbędna w przygotowaniu raportu

z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji.

Wójt przedkłada raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy program.

Materiały źródłowe:

1. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, 2005.
3. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sieroszewice na lata 2017 – 2023.